

BESTUURLIJK RAPPORT

Voortgang bezuinigingen 2011-2014

stadsdeel Oost

november 2012

colofon

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

directeur: dr. Jan de Ridder

onderzoekers: drs. John van Leuken (projectleider)

drs. Jurriaan Kooij

Raynor Overbeek Bloemen

Dit rapport bestaat uit twee delen: het bestuurlijk rapport en het onderzoeksrapport met bijlagen. In het bestuurlijk rapport geeft de rekenkamer de belangrijkste bevindingen en beantwoording van de onderzoeksvragen weer.

Leeswijzer

Voor u ligt het bestuurlijk rapport van de Rekenkamer Amsterdam ('de rekenkamer') van het onderzoek naar de bezuinigingen bij de stadsdelen.

In dit onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

In hoeverre voeren de stadsdelen hun structurele bezuinigingen volgens plan uit en welke soorten bezuinigingen zijn vanwege welke redenen succesvol of juist problematisch?

Het volledige rapport van de rekenkamer bestaat uit twee delen: het bestuurlijk rapport (deel 1) en het onderzoeksrapport met bijlagen (deel 2). In het bestuurlijk rapport geeft de rekenkamer de belangrijkste bevindingen, conclusie, analyse en aanbevelingen weer, waarbij specifiek (de twee gekleurde pagina's) wordt ingegaan op de bezuinigingen in stadsdeel Oost.

Het onderzoeksrapport bevat in detail de bevindingen en beantwoording van de onderzoeksvragen. In het onderzoeksrapport zijn de bevindingen van dit onderzoek voor *alle* stadsdelen weergegeven.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
2	Belangrijkste bevindingen stadsdeel Oost	9
3	Bevindingen Amsterdamse stadsdelen	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Oorspronkelijke bezuinigingsplannen	11
3.3	Voortgang bezuinigingen	13
4	Analyse en aanbevelingen	17
5	Bestuurlijke reactie en nawoord	21
5.1	Bestuurlijke reactie	21
5.2	Nawoord rekenkamer	24
	Bijlage 1 - Bevindingen stadsdeel Oost	25

1 Inleiding

De stadsdelen van de gemeente Amsterdam zijn allen bezig met omvangrijke bezuinigingen. De plannen voor deze bezuinigingen zijn, in het algemeen, rondom de aanvang van de huidige bestuursperiode gemaakt. De geplande bezuinigingen moeten in de periode 2011-2014 hun beslag krijgen. In 2011 wilden de stadsdelen in 2014 ongeveer € 124 miljoen structureel hebben bezuinigd. Inmiddels is bekend dat zowel de centrale stad als de stadsdelen plannen maken voor aanvullende bezuinigingen. Het aandeel van de stadsdelen in deze bezuinigingen zal, voor zover bekend, ongeveer € 69 miljoen bedragen.¹

In dit onderzoek heeft de rekenkamer geïnventariseerd hoe de voortgang is van de bezuinigingen bij de stadsdelen. Hierbij staat de volgende onderzoeksvraag centraal:

In hoeverre voeren de stadsdelen hun structurele bezuinigingen volgens plan uit en welke soorten bezuinigingen zijn vanwege welke redenen succesvol of juist problematisch?

Voor de uitvoering van dit onderzoek heeft de rekenkamer op basis van de begrotingen, perspectiefnota's en jaarrekeningen van de stadsdelen de geplande bezuinigingsmaatregelen en de geboekte voortgang geïnventariseerd. In totaal zijn op deze manier 510 afzonderlijke bezuinigingsmaatregelen geïdentificeerd en geanalyseerd.

Allereerst is geanalyseerd in hoeverre bezuinigingsmaatregelen in 2011 volgens plan zijn gerealiseerd. Hiervoor heeft de rekenkamer zich gebaseerd op de door de stadsdelen verstrekte informatie in de jaarrekeningen over 2011. Daarnaast is nagegaan in hoeverre stadsdelen de verwachte opbrengsten van bestaande bezuinigingsmaatregelen inmiddels hebben bijgesteld. Hierbij is zowel bezuinigingsmaatregelen gekeken waarvan, door nieuwe inzichten, hogere opbrengsten worden verwacht ('opwaartse bijstellingen') als naar maatregelen waarvan de verwachte opbrengst tegenvalt in vergelijking met de oorspronkelijke plannen ('neerwaartse bijstellingen'). Tot slot is ook in beeld gebracht in hoeverre stadsdelen nieuwe bezuinigingsmaatregelen hebben getroffen die niet in eerdere plannen of begrotingen zijn genoemd.

Voor deze analyse is niet alleen de voortgang (en eventuele bijstelling) van bezuinigingsmaatregelen geïnventariseerd, maar zijn de bezuinigingen ook in een vijftal categorieën ingedeeld om analyse naar type bezuiniging mogelijk te maken. In kader 1.1. is deze werkwijze verder toegelicht.

¹ Onder de naam '1 stad 1 opgave' moeten de stadsdelen en de centrale stad gezamenlijk zo'n € 193 miljoen bezuinigen in de periode 2013-2016. Het aandeel van de stadsdelen in deze nieuwe bezuinigingsopgave is € 69 miljoen (Kadernota 2013).

Kader 1.1 Toelichting indeling categorieën bezuinigingsmaatregelen

Voor de indeling in categorieën zijn de volgende definities gebruikt:

- Meer efficiency: Met de bezuinigingen in deze categorie moet een efficiëntieslag gemaakt worden: het stadsdeel blijft dezelfde taken uitvoeren voor minder geld.
- Minder taken: Hieronder vallen bezuinigingen die tot stand komen door het verminderen van taken die het stadsdeel uitvoert (of laat uitvoeren).
- Lastenverzwaringen: Een bezuiniging valt in deze categorie als deze direct tot gevolg heeft dat kosten voor burgers of niet-gemeentelijke organisaties stijgen.
- Administratief: Bij deze bezuinigingen dekt een stadsdeel de kosten van een bepaalde taken niet meer (of minder) uit de begroting maar uit andere dekkingsbronnen. Dit betekent dat dit, vanuit de begroting bezien, snel te realiseren bezuinigingen zijn, maar dat van de vervolgplannen afhangt of er (door bijvoorbeeld meer efficiency of het verminderen van de taakuitvoering) daadwerkelijk bezuinigd wordt.
- Nog in te vullen: Dit zijn bezuinigingen waarvan het stadsdeel aangeeft dat nog moet worden bepaald hoe er precies gaat worden bezuinigd.

Sommige bezuinigingen zijn moeilijk in te delen. Vaak zijn dit combinaties van 'meer efficiency' enerzijds, en 'minder taken' of 'lastenverzwaringen' anderzijds. In deze gevallen zijn bezuinigingen ingedeeld bij 'meer efficiency' tenzij uit de omschrijving bleek dat de bezuiniging overwegend een karakter had van 'minder taken' of 'lastenverzwaring'.

In het volgende hoofdstuk wordt eerst een samenvatting gegeven van de belangrijkste bevindingen bij de bezuinigingen in stadsdeel Oost. Vervolgens worden de belangrijkste bevindingen gepresenteerd voor de totale bezuinigingen van alle stadsdelen gezamenlijk.² Daarna worden de bevindingen geanalyseerd en doet de rekenkamer aanbevelingen.

² In bijlage 1 bij dit bestuurlijk rapport zijn de bevindingen voor stadsdeel West meer uitgebreid weergegeven. Uitgebreide beschrijvingen van de bevindingen bij de overige stadsdelen zijn opgenomen in het Onderzoeksrapport.

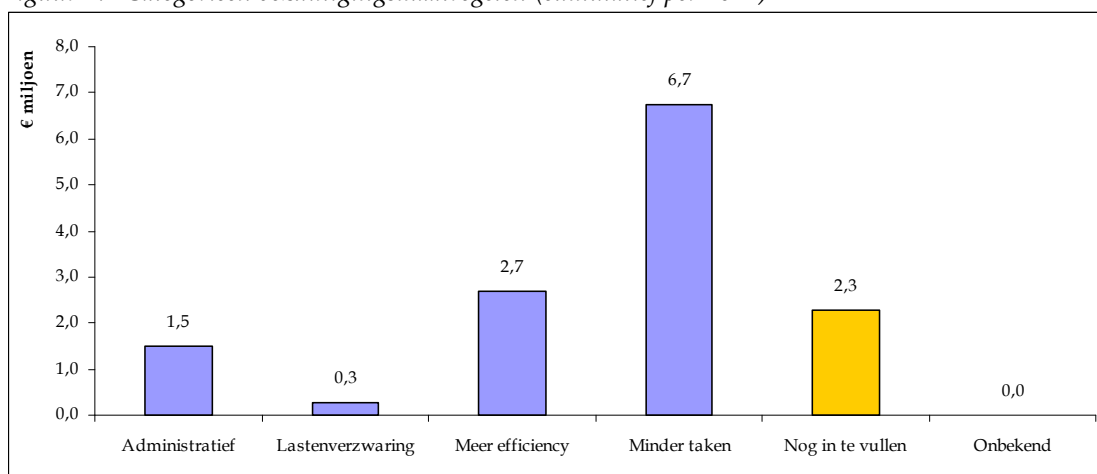
2 Belangrijkste bevindingen stadsdeel Oost

Totaal aan bezuinigingsmaatregelen moet in 2014 € 13,5 miljoen opleveren

Stadsdeel Oost heeft in het Programma-akkoord 2010-2014 de noodzaak gesignaleerd tot het treffen van structurele bezuinigingen: er moest € 18 miljoen aan besparingsmogelijkheden in beeld worden gebracht. In 2011 bleek gaandeweg dat de financiële vooruitzichten beter waren dan aanvankelijk gedacht. Op grond van deze nieuwe inzichten is in de perspectiefnota 2012-2015 besloten om in totaal € 13 miljoen structureel te bezuinigen in de periode 2011-2014.³

Op basis van de begrotingen en perspectiefnota's heeft de rekenkamer de uitwerking van deze plannen geïnventariseerd. Het totaal aan bezuinigingsmaatregelen moet in 2014 € 13,5 miljoen opleveren. De bezuinigingsmaatregelen zijn in onderstaande figuur uitgesplitst naar de verschillende categorieën bezuinigingen.

Figuur 2.1 Categorieën bezuinigingsmaatregelen (cumulatief per 2014)

Stadsdeel Oost bezuinigt relatief veel op taken: € 6,7 miljoen

Het grootste deel van de bezuinigingen wil stadsdeel Oost realiseren door minder taken uit te voeren (€ 6,7 miljoen). In vergelijking met andere stadsdelen bezuinigt stadsdeel Oost als enige het meest op taken: de andere stadsdelen verwachten vooral te bezuinigen door efficiënter te werken. Grote bezuinigingen zijn het stopzetten van projecten in het kader van stedelijke ontwikkeling en openbare ruimte (€ 1,7 miljoen), het verminderen van externe inhuur (€ 1 miljoen) en het verlagen van het onderhoudsniveau van wegen (€ 0,9 miljoen).

Aandeel nog in te vullen bezuinigingen is groot: € 2,3 miljoen

Niet in alle gevallen weet het stadsdeel al precies waarop gaat worden bezuinigd. In stadsdeel Oost moet voor € 2,3 miljoen aan bezuinigingen op een later tijdstip nog

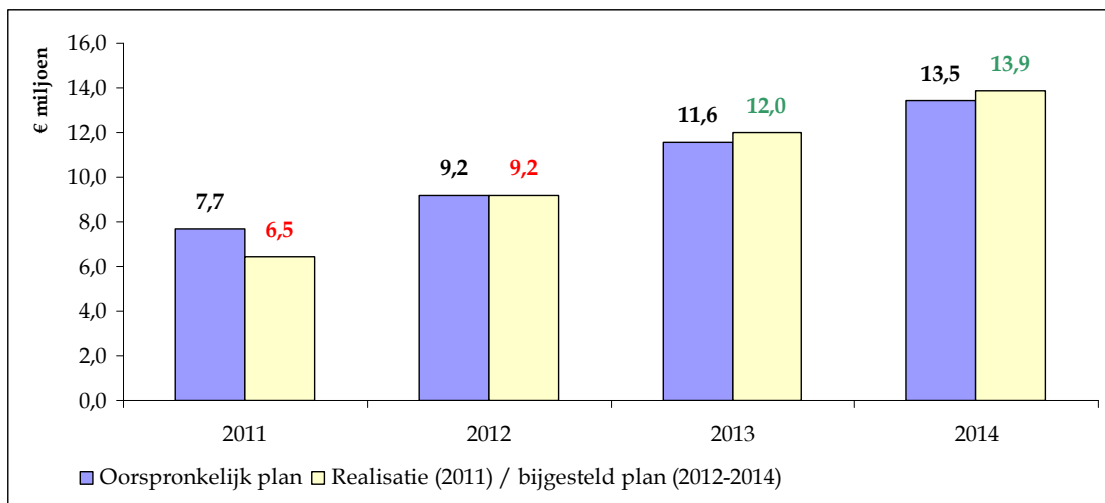
³ Reactie stadsdeel Oost d.d. 9 oktober 2012.

worden ingevuld. Weliswaar heeft het stadsdeel wél al bepaald binnen welke programma's deze bezuinigingen moeten worden gerealiseerd, maar er zijn nog geen concrete bezuinigingsmaatregelen gepresenteerd.

Bezuinigingen 2011 niet volledig gerealiseerd: € 6,5 miljoen structureel

In 2011 heeft stadsdeel Oost niet alle geplande structurele bezuinigingen gerealiseerd. In totaal is € 6,5 miljoen van de geplande € 7,7 miljoen structureel bezuinigd. Deze tegenvaller doet zich vooral voor bij de bezuiniging door het stopzetten van projecten in het kader van stedelijke ontwikkeling en openbare ruimte. Van de bedoelde € 1,7 miljoen is in 2011 € 0,4 miljoen structureel gerealiseerd. Voor 2011 heeft het stadsdeel deze tegenvaller met incidentele bezuinigingen weten te compenseren.

Figuur 2.2 Voortgang bezuinigingen 2011-2014

Stadsdeel Oost heeft verwachtingen voor 2014 nauwelijks bijgesteld

Ten opzichte van de oorspronkelijke plannen heeft stadsdeel Oost in één geval een nieuwe bezuiniging opgenomen. Dit betreft een bezuiniging op jeugd- en jongerenwerk in het stadsdeel voor € 0,4 miljoen. Het stadsdeel heeft verder geen tegenvallers of meevallers gesignaleerd. Dit betekent dat het stadsdeel er ook van uitgaat dat de tegenvaller in 2011 bij de bezuiniging op projecten in het kader van stedelijke ontwikkeling en openbare ruimte in latere jaren (structureel) kan worden gerepareerd.

Stadsdeel Oost verwacht hierdoor in 2014 € 13,9 miljoen in plaats van de oorspronkelijke € 13,5 miljoen te bezuinigen. Onderdeel van deze € 13,9 miljoen zijn de hiervoor genoemde nog in te vullen bezuinigingen ter hoogte van € 2,3 miljoen.

3 Bevindingen Amsterdamse stadsdelen

3.1 Inleiding

Dit inventariserende onderzoek heeft tot doel om inzicht te geven in de voortgang die de stadsdelen hebben geboekt bij het realiseren van de bezuinigingen. Voor dit onderzoek is eerst in beeld gebracht welke oorspronkelijke plannen de stadsdelen voor de bezuinigingen hebben gemaakt. Daarna is nagegaan welke voortgang de stadsdelen hebben geboekt bij het uitvoeren van deze plannen.

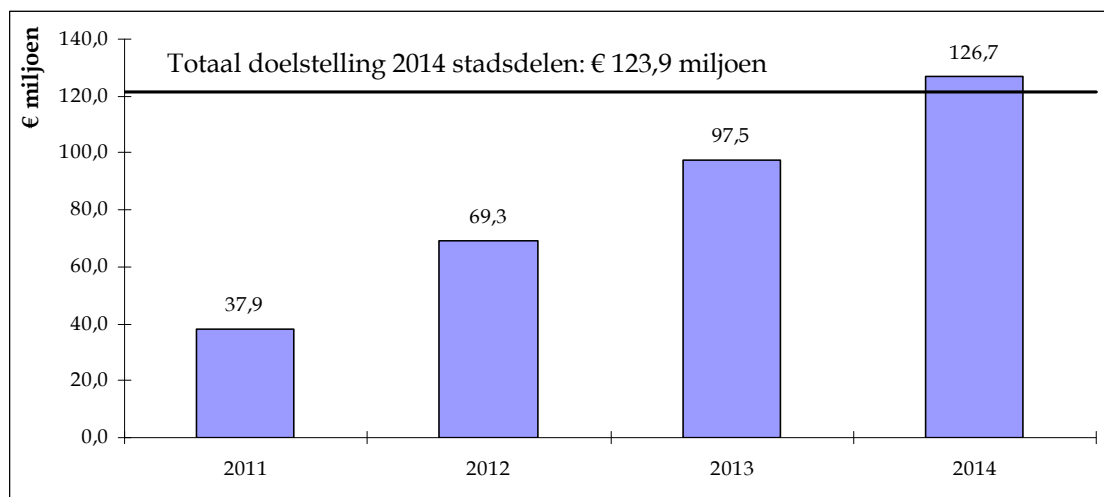
3.2 Oorspronkelijke bezuinigingsplannen

Alle Amsterdamse stadsdelen hebben bij het begin van de huidige bestuursperiode (2010-2014) de noodzaak gesignaleerd voor bezuinigingen. In coalitieakkoorden of afzonderlijke heroverwegingsbesluiten hebben de stadsdelen vervolgens de omvang van de na te streven bezuinigingen gesteld. Deze doelstellingen hebben allemaal betrekking op dezelfde periode (2011-2014). In totaal hebben de stadsdelen gezamenlijk zich een doel gesteld om in 2014 € 123,9 miljoen structureel te bezuinigen.

Totale omvang bezuinigingsmaatregelen stadsdelen: € 126,7 miljoen

De stadsdelen hebben de bezuinigingsdoelstellingen uitgewerkt met concrete bezuinigingsmaatregelen. De totale omvang van de bij de stadsdelen geïnventariseerde bezuinigingsmaatregelen bedraagt € 126,7 miljoen. Dit totaal is hoger dan het door de stadsdelen gestelde doel. Met uitzondering van stadsdeel West hebben alle stadsdelen een totaal aan bezuinigingsmaatregelen getroffen dat gelijk is aan, of hoger ligt dan het gestelde doel. In stadsdeel West is het totaal aan bezuinigingsmaatregelen € 23,1 miljoen terwijl het doel € 24,2 miljoen is.

Figuur 3.1 Doelstelling bezuinigingen en geïnventariseerde bezuinigingsmaatregelen

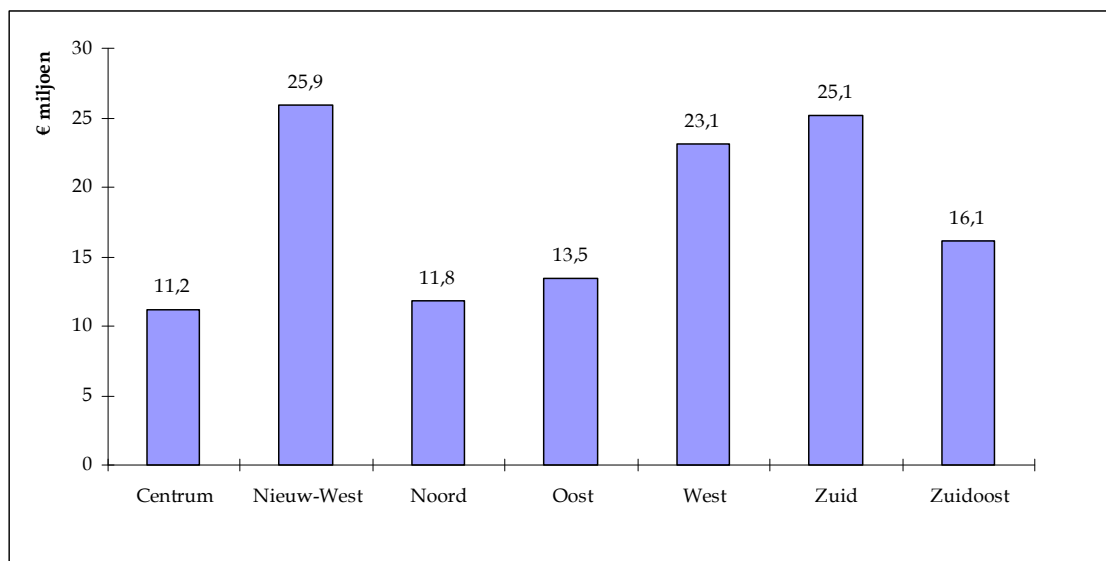

Nieuw-West, Zuid en West hebben de meest omvangrijke bezuinigingsmaatregelen

De omvang van de totale bezuinigingsmaatregelen varieert per stadsdeel. In de stadsdelen Nieuw-West, Zuid en West bedraagt het totaal aan bezuinigingsmaatregelen ruimschoots meer dan € 20 miljoen, terwijl bij de overige stadsdelen dit totaal tussen de € 10 en € 16 miljoen ligt. Deze variatie tussen stadsdelen hangt onder meer samen met de (financiële) omvang van het stadsdeel.

Daarnaast ontstaat variatie tussen de stadsdelen ook door de hoogte van het gestelde bezuinigingsdoel. De bezuinigingsdoelen kunnen variëren omdat deze voor een groot deel zijn afgestemd op verwachte tekorten in de toekomst. De wijze waarop deze tekorten zijn ingeschat door de stadsdelen wisselt en ook de gevoeligheid voor toekomstige ontwikkelingen verschilt per stadsdeel. Daarnaast kiezen sommige stadsdelen er expliciet voor om meer te bezuinigen dan strikt noodzakelijk is voor begrotingsevenwicht: op deze manier wordt financiële ruimte gecreëerd voor nieuw beleid.

Figuur 3.2 Omvang bezuinigingsmaatregelen per stadsdeel (cumulatief per 2014)

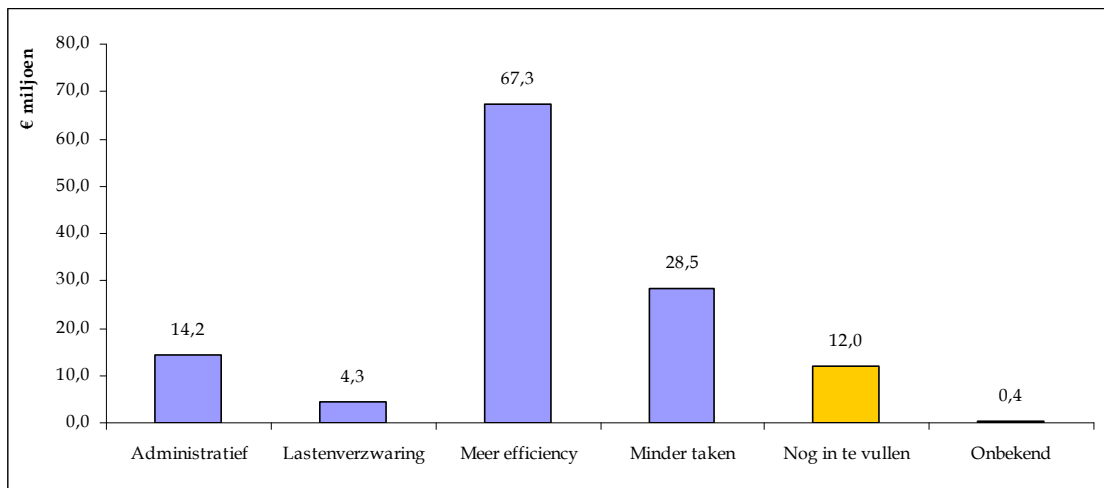
Ruim de helft van de bezuinigingen door meer efficiency: € 67,3 miljoen

In totaal heeft de rekenkamer 510 afzonderlijke bezuinigingsmaatregelen bij de stadsdelen geteld. Deze bezuinigingsmaatregelen zijn op basis van omschrijvingen in begrotingen en perspectiefnota's ingedeeld in categorieën: meer efficiency, minder taken, lastenverzwaringen, administratief en nog in te vullen.⁴ Meer dan de helft van de totale bezuinigingen willen de stadsdelen behalen door efficiënter te werken (€ 67,3 miljoen). De totale omvang van administratieve bezuinigingen en

⁴ In een heel beperkt aantal bezuinigingen (tot een totaal van € 0,4 miljoen) was het op basis van de beschikbare omschrijvingen in begrotingen of perspectiefnota's niet mogelijk de bezuinigingsmaatregelen in te delen in één van deze categorieën. Deze bezuinigingen zijn ingedeeld in de categorie 'onbekend'.

lastenverzwaringen is relatief beperkt.⁵ Ook op het niveau van afzonderlijke stadsdelen is de categorie efficiency bezuinigingen vaak het grootst. Alleen stadsdeel Oost heeft ervoor gekozen om vooral te bezuinigen door het aantal taken dat wordt uitgevoerd te verminderen (€ 6,7 miljoen). Opvallend bij stadsdeel Centrum is dat de omvang van administratieve bezuinigingen juist relatief groot is (€ 3 miljoen).

Figuur 3.3 Categorieën bezuinigingsmaatregelen (cumulatief per 2014)

Bijna 10% van de bezuinigingen moet nog worden ingevuld door de stadsdelen

In totaal moeten de stadsdelen zo'n € 12 miljoen aan bezuinigingen nog nader invullen. Soms is weliswaar bekend binnen welk programma deze bezuinigingen moeten worden gevonden, maar is nog niet bepaald op welke wijze dit precies moet gaan gebeuren. Dit is niet in alle stadsdelen in gelijke mate het geval. Vooral stadsdeel West (€ 5,2 miljoen), stadsdeel Nieuw-West (€ 3,4 miljoen) en stadsdeel Oost (€ 2,3 miljoen) moeten nog bezuinigingen nader invullen.

3.3 Voortgang bezuinigingen

De stadsdelen hebben inmiddels over de resultaten van het eerste jaar (2011) van hun bezuinigingen gerapporteerd in de jaarrekeningen. Hieruit blijkt in hoeverre de plannen bezuinigingsmaatregelen voor 2011 succesvol zijn uitgevoerd. Daarnaast kan er natuurlijk ook sprake zijn voortschrijdend inzicht bij stadsdelen ten aanzien van bezuinigingen die gepland staan voor de latere jaren (2012, 2013 of 2014). Door voortschrijdend inzicht komen bijvoorbeeld meevallers en tegenvallers aan het licht.

⁵ Sommige bezuinigingen hebben kenmerken van meerdere categorieën. Vaak zijn dit combinaties van 'meer efficiency' enerzijds, en 'minder taken' of 'lastenverzwaringen' anderzijds. In deze gevallen zijn bezuinigingen ingedeeld bij 'meer efficiency' tenzij uit de omschrijving bleek dat de bezuiniging overwegend een karakter had van 'minder taken' of 'lastenverzwaring'. Dit heeft tot gevolg dat de categorie 'meer efficiency' mogelijk iets groter is dan in werkelijkheid en de categorieën 'minder taken' en 'lastenverzwaring' juist iets hoger kunnen zijn.

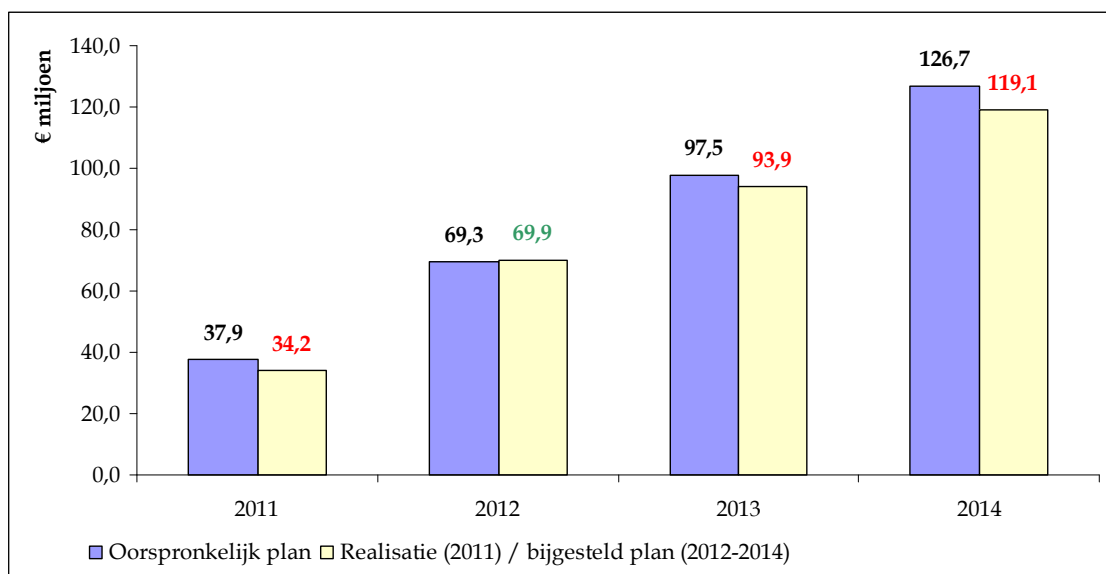
Ook kunnen stadsdelen soms aanvullende mogelijkheden zien voor nieuwe bezuinigingen.

Voor dit onderzoek is allereerst op basis van de jaarrekeningen 2011 van de stadsdelen nagegaan in hoeverre de bezuinigingen voor 2011 volgens plan zijn uitgevoerd. Daarna is op basis van de begrotingen voor 2012 en perspectiefnota's onderzocht in hoeverre stadsdelen door voortschrijdend inzicht meevallers, tegenvallers of nieuwe bezuinigingsmogelijkheden hebben gesignaleerd voor de bezuinigingen in de jaren 2012, 2013 en 2014.

Realisatie bezuinigingen 2011 licht achter op schema: € 34,2 miljoen

Uit de jaarrekeningen over 2011 van de stadsdelen blijkt dat de realisatie van de bezuinigingen licht achter blijft bij de oorspronkelijke plannen. In 2011 hebben de stadsdelen ongeveer € 34,2 miljoen van de geplande € 37,9 miljoen aan bezuinigingen gerealiseerd. Uit de jaarrekeningen van de stadsdelen Oost, West en Zuid blijkt dat de gerealiseerde structurele bezuinigingen per stadsdeel rond de € 1 miljoen achter zijn gebleven. In de overige stadsdelen zijn de bezuinigingen in 2011 zonder afwijkingen (of zeer beperkte afwijkingen) gerealiseerd.

Figuur 3.4 Voortgang bezuinigingen stadsdelen 2011-2014 (cumulatief)

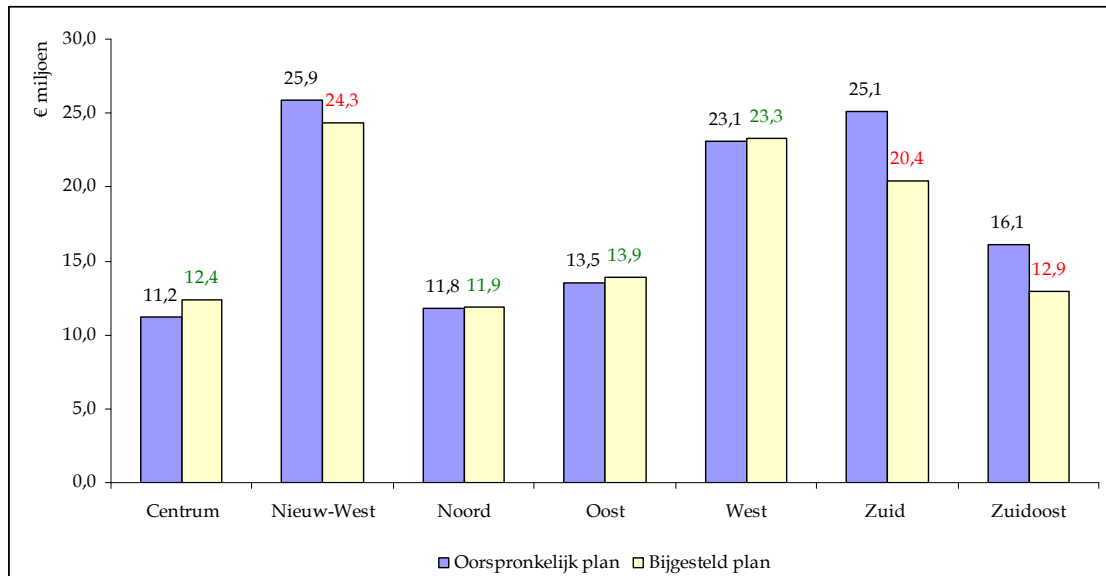

Verwachting voor resultaat bezuinigingen in 2014 redelijk op schema: € 119 miljoen

Voor 2014 verwachten de stadsdelen in totaal bijna € 119 miljoen te bezuinigen (ten opzichte van € 126,7 miljoen in de oorspronkelijke plannen). Ten opzichte van de oorspronkelijke plannen betekent dit dat de stadsdelen, per saldo, een kleine tegenvaller (€ 7,6 miljoen) verwachten bij de toekomstige uitvoering van bezuinigingen. Het grootste deel hiervan komt voor rekening van de stadsdelen Zuid (-/- € 4,7 miljoen), Zuidoost (-/- € 3,2 miljoen) en Nieuw-West (-/- € 1,6 miljoen). In figuur 3.5 is inzichtelijk gemaakt in hoeverre de afzonderlijke stadsdelen de

verwachte opbrengsten van de oorspronkelijke bezuinigingsplannen hebben bijgesteld.⁶

Figuur 3.5 Bijgestelde verwachte opbrengst bezuinigingen per stadsdeel (cumulatief per 2014)

Stadsdelen Noord, Oost en West hebben niet of nauwelijks plannen aangepast

De verwachte opbrengst van de bezuinigingen in stadsdeel Centrum wordt, na aanpassingen voor meevallers, tegenvallers en nieuwe bezuinigingen per saldo ruim € 1 miljoen hoger.⁷ Daarentegen hebben de stadsdelen Noord, Oost en West geen tegenvallers verwacht en, in beperkte mate, meevallers of mogelijkheden voor nieuwe bezuinigingen hebben gezien. Aangezien de stadsdelen Oost en West bij de uitvoering van de bezuinigingen in 2011 elk tegenvallers hebben gemeld van ongeveer € 1 miljoen, betekent dit dat deze stadsdelen er van uitgaan dat de problemen in 2011 geen effect hebben op de bezuinigingen in latere jaren.

Tegenvallers bij efficiënter werken niet gecompenseerd door meevallers

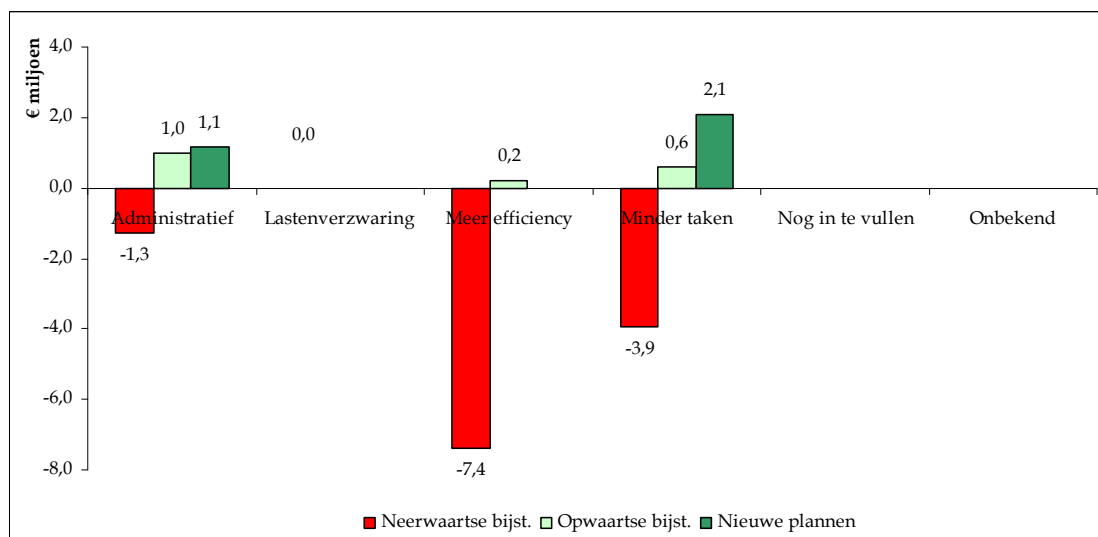
Tegenvallers doen zich voor in drie categorieën bezuinigingen: meer efficiency (-/- € 7,4 miljoen), minder taken (-/- € 3,9 miljoen) en administratieve bezuinigingen (-/- € 1,3 miljoen). De grootste tegenvallers bij het efficiënter werken hebben zich bij stadsdeel Zuid voorgedaan: bezuinigingen op inkoop (-/- € 1,9 miljoen), ICT en de stadsdeelorganisatie zelf (beiden -/- € 0,9 miljoen). Hoewel in omvang de categorie meer efficiency de meeste tegenvallers kent, is het aandeel tegenvallers in verhouding tot de omvang van de bezuinigingsopgave min of meer vergelijkbaar met de bezuinigingen op taken en de administratieve bezuinigingen.

⁶ Stadsdeel Zuidoost heeft aanvullend ook ongeveer € 1 miljoen aan bezuinigingen als 'risicovol' bestempeld.

⁷ In de begroting 2012 van stadsdeel Centrum is ongeveer € 1,1 miljoen aan nieuwe bezuinigingen geïnventariseerd. Dit beeld is enigszins vertekend door de wijze van inventariseren voor dit onderzoek. Deze bezuinigingen zijn namelijk vooral wijzigingen in de begrotingssystematiek die als posterioriteit in de begroting 2012 zijn opgenomen.

Opvallend is dat de tegenvallers bij bezuinigingen op taken of door administratieve bezuinigingen grotendeels of ruimschoots worden gecompenseerd door meevallers of nieuwe bezuinigingen. In het geval van bezuinigingen door efficiënter te werken blijkt dat stadsdelen nauwelijks meevallers kennen en in het geheel geen nieuwe bezuinigingen hebben bedacht ter compensatie van tegenvallers. Figuur 3.6. geeft weer, per categorie, in welke mate meevallers, tegenvallers en nieuwe bezuinigingen zich voordoen.

Figuur 3.6 Bijstellingen en nieuwe bezuinigingen per categorie (cumulatief per 2014)

4 Analyse en aanbevelingen

Uit dit inventariserende onderzoek blijkt dat de stadsdelen goede voortgang hebben gemaakt bij het uitvoeren van hun structurele bezuinigingen voor de periode 2011-2014. Een groot deel van de geplande bezuinigingen in 2011 is ook daadwerkelijk gerealiseerd en de verwachting voor de latere jaren is slechts in beperkte mate verlaagd. Gezien de omvang en de complexiteit van de bezuinigingen waar de stadsdelen mee bezig zijn is dit een goed resultaat. Desondanks moeten bij dit resultaat wel een aantal kanttekeningen worden geplaatst.

€ 12 miljoen aan bezuinigingen moet nog worden ingevuld

In totaal verwachten de stadsdelen in 2014 ruim € 119 miljoen te hebben bespaard. Ten opzichte van de oorspronkelijke plannen (in totaal bijna € 127 miljoen) is er sprake van een relatief kleine bijstelling. Daarnaast moet wel rekening worden gehouden met de nog aanwezige gaten in de plannen. De stadsdelen weten, ook na bijstellingen van de bezuinigingen, nog niet in alle gevallen precies weten op welke wijze ze gaan bezuinigen. In totaal € 12 miljoen aan bezuinigingen moet nog worden ingevuld. Dit speelt met name in de stadsdelen West (€ 5,2 miljoen), Nieuw West (€ 3,4 miljoen) en Oost (€ 2,3 miljoen).

Het feit dat deze bezuinigingen nog moeten worden ingevuld betekent niet dat de plannen van deze stadsdelen tekortschieten. De stadsdelen hebben namelijk in 2013 en 2014 nog de tijd om concrete bezuinigingsmaatregelen te bedenken. Wél betekent het een risico dat deze concrete invulling uitblijft of dat, als te lang wordt gewacht, er te weinig tijd is om een goed plan te maken. Om deze reden beveelt de rekenkamer aan zo snel mogelijk concrete plannen te maken voor de nog in te vullen bezuinigingen.

Aanbeveling 1: Maak concrete plannen voor nog in te vullen bezuinigingen

Stel concrete plannen op waarmee de nog in te vullen bezuinigingen kunnen worden gerealiseerd. Concrete plannen geven inzicht, op maatregelniveau, niet alleen hoeveel er wordt bezuinigd, maar ook wat het stadsdeel hiervoor gaat doen: wordt er efficiënter gewerkt, worden bepaalde taken geschraapt of worden lasten verzwaard? Maak expliciete afspraken met de stadsdeelraad over het moment dat deze concrete plannen gereed moeten zijn.

Deze inventarisatie is een momentopname: aandacht blijft nodig

De resultaten van dit onderzoek zijn gebaseerd op resultaten uit 2011 en het inventariseren van nieuwe inzichten tot medio 2012. Het onderzoek geeft daarmee een momentopname van de stand van zaken bij de bezuinigingen bij de stadsdelen. Ongeveer driekwart van de bezuinigingen moet nog worden uitgevoerd en gerealiseerd in de komende jaren.

Het is redelijk te veronderstellen dat deze bezuinigingen over het algemeen moeilijker zullen zijn om te realiseren dan de bezuinigingen waarmee in 2011 het eerst is begonnen: laaghangend fruit wordt vaak het eerst geplukt. Dit maakt het noodzakelijk voor de stadsdelen om ook in de komende jaren de voortgang van de bezuinigingen kritisch te volgen en zicht te hebben op de risico's voor succesvolle bezuinigingen.

Daarnaast is het belangrijk om de administratieve bezuinigingen goed te volgen. Dit zijn bezuinigingen die, vanuit het perspectief van de begroting weliswaar boekhoudkundig snel en eenvoudig kunnen worden gerealiseerd, maar de échte bezuiniging moet dan vaak nog beginnen. Het risico bij administratieve bezuinigingen is dat deze achterliggende bezuinigingen nog niet bekend zijn of dat de uitvoering (onopgemerkt) problemen oplevert. Ogenschijnlijk zijn de administratieve bezuinigingen dan succesvol in de begroting ingeboekt, maar uiteindelijk kunnen zich dan in latere jaren onverwachte financiële of beleidsmatige tegenvallers voordoen.

Aanbeveling 2: Bewaak dat de rapportages over de voortgang van de bezuinigingen voldoende inzichtelijk zijn.

Bruikbare voortgangsrapportages geven, op het niveau van bezuinigingsmaatregelen, inzicht in de oorspronkelijke doelstellingen en de mate waarin deze doelstellingen zijn gerealiseerd of dat verwacht wordt dat deze worden gerealiseerd. Daarnaast is het belangrijk betekent dat de rapportages ook eventuele risico's bij de uitvoering van bezuinigingsmaatregelen inzichtelijk maken.⁸ Voor administratieve bezuinigingen moet de voortgang (en de risico's) niet alleen gerapporteerd worden op basis van de boekhoudkundige resultaten, maar ook op basis van de 'achterliggende' bezuiniging.

Nieuwe bezuinigingen vereisen zorgvuldige afstemming met bestaande bezuinigingen
Op dit moment verwachten de stadsdelen zo'n € 119 miljoen te bezuinigen in 2014. Zoals eerder genoemd zijn de stadsdelen en de centrale stad bezig met de voorbereiding voor een nieuwe ronde bezuinigingen. Het is de bedoeling dat de stadsdelen in deze nieuwe ronde zo'n € 69 miljoen gaan bezuinigen in de periode 2013-2016.

Eén van de risico's bij bezuinigen is dat afzonderlijke bezuinigingsmaatregelen met elkaar overlappen.⁹ Deze overlap kan financieel zijn, maar ook beleidsmatig. Als nieuwe bezuinigingen worden ingeboekt zonder afstemming met bestaande bezuinigingen ontstaat het risico dat de bezuinigingen uiteindelijk onvoldoende financieel opleveren of dat beleidsvelden onbedoeld zwaar worden getroffen.

⁸ In bijlage 1 bij de rekenkamerbrief van de Rekenkamer Amsterdam aan de gemeenteraad van Amsterdam (d.d. 23 november 2011 - 'aankondiging onderzoek naar bezuinigingen') zijn enkele suggesties voor de informatievoorziening over bezuinigingen gegeven (zie ook: www.rekenkamer.amsterdam.nl).

⁹ De rekenkamer heeft een analyse van de risico's bij bezuinigingen gemaakt in het kader van het onderzoek naar de centraal stedelijke bezuinigingen. Deze risicoanalyse is opgenomen in de onderzoeksopzet en is beschikbaar op www.rekenkamer.amsterdam.nl.

Dit risico is niet ondenkbeeldig omdat, voor zover bekend, de nieuwe ronde bezuinigingen zich nadrukkelijk richt op het vergroten van de efficiency van de stadsdelen en de centrale stad.¹⁰ Bij de bestaande bezuinigingen werd daarentegen door de stadsdelen ook al het meest ingezet op efficiënter werken. In deze categorie neemt het risico op overlap tussen de nieuwe ronde bezuinigingen en de bestaande bezuinigingen door de stadsdelen toe.

Aanbeveling 3: Boek geen nieuwe bezuinigingen in zonder afstemming met bestaande bezuinigingen

Om overlap te voorkomen is goede afstemming tussen reeds bestaande en nieuwe bezuinigingsmaatregelen nodig. Voor een goede afstemming is het essentieel dat de bestaande en nieuwe bezuinigingsmaatregelen dusdanig helder zijn omschreven dat daadwerkelijk kan worden bepaald dat er geen sprake is van overlap.

Door de nieuwe ronde bezuinigingen ontstaat ook het risico dat de aandacht voor de reeds bestaande plannen wordt verdrongen. Om dit te voorkomen is het belangrijk dat de bezuinigingen bij de stadsdelen overzichtelijk blijven en dat de lopende bezuinigingen kritisch gevolgd kunnen worden.

Dit vereist een heldere manier van rapporteren die over een langere periode consistent wordt toegepast waarin voor zowel de bestaande als de toekomstige bezuinigingen voldoende inzichtelijk wordt welke voortgang is geboekt. De rekenkamer beveelt daarom aan om toekomstige bezuinigingen *en* bestaande bezuinigingen op te nemen in één standaardrapportage als onderdeel van de reguliere planning en control cyclus.

Aanbeveling 4: Houd overzicht over zowel de bestaande als de nieuwe bezuinigingen

Een overzichtelijke rapportage geeft over zowel de bestaande als (eventuele) toekomstige bezuinigingen op het niveau van bezuinigingsmaatregelen aan wat de plannen zijn (zowel financieel als beleidsmatig), wanneer deze plannen gerealiseerd moeten zijn en wat de meest actuele stand van zaken is.

¹⁰ In de kadernota 2013 van de gemeente Amsterdam wordt aangegeven dat ongeveer driekwart van de nieuwe bezuinigingen (van in totaal € 193 miljoen) moet worden gerealiseerd door meer efficiency.

5 Bestuurlijke reactie en nawoord

De rekenkamer heeft op 16 oktober 2012 het conceptrapport voorgelegd aan de dagelijks besturen van de stadsdelen. Hierbij is gevraagd om te reageren op de conclusies en aanbevelingen uit het rapport. Op 30 oktober 2012 heeft de rekenkamer van alle dagelijks besturen een bestuurlijke reactie ontvangen. Hierna volgt de bestuurlijke reactie van het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost en vervolgens het nawoord van de rekenkamer.

5.1 Bestuurlijke reactie

Het bestuur van stadsdeel Oost constateert dat het rapport van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam voldoende aanknopingspunten biedt voor een vergelijking van alle stadsdelen en hoe de bezuinigingen zijn doorgevoerd.

Wel constateert het bestuur dat de in een eerder stadium aan de rekenkamer doorgegeven ambtelijk correcties, zie bijlagen, niet in het rapport goed zijn doorgevoerd, hierdoor kan in sommige onderdelen de indruk ontstaan dat de bezuinigingen in Oost niet altijd accuraat zijn doorgevoerd. Het bestuur verwerpt deze suggestie.

De bezuinigingen die het bestuur van Oost heeft doorgevoerd vanaf 2011 zijn door de rekenkamer onderzocht. Deze bezuinigingen zijn in Oost financieel vanaf het begin van de bestuursperiode doorgevoerd en ook altijd in programmarekening en programmabegroting van het stadsdeel van verantwoording voorzien.

Het bestuur van Oost heeft vanaf het begin van de bestuursperiode ingezet op een evenwichtige verdeling van de bezuinigingsopgaven over alle domeinen. Waarbij voor bewoners maar ook voor de organisatie van Oost duidelijkheid en transparantie voorop stond. Maar ook heeft Oost financieel degelijk de bezuinigingen ingezet. Zo zijn alle bezuinigingen in het jaar waarin ze gepland zijn, financieel vertaald in de boekhouding en afgeboekt van de budgetten. Deze inzet heeft zijn vruchten afgeworpen en geresulteerd in de huidige situatie waarin Oost financieel solide maakt en de financiële boekhouding ruim op orde heeft gebracht.

In de Programmabegroting 2013 van het stadsdeel vindt u alle informatie hierover terug. Waarbij met name ook aandacht voor begrotingsjaar 2014, dit begrotingsjaar dient nog vastgesteld te worden maar de bezuinigingen van dit jaar t.w. €1,9 miljoen hebben we al geïdentificeerd binnen de programma's. Het gaat om versoering dienstverlening, teruggang in formatie, efficiëntere werkwijze en besparing op bibliotheek en sport en besparing op de openbare ruimte.

Met het substitueren in de meerjarenprogramma fondsen hebben we de bezuinigen in het fysieke domein voor de jaren 2012 en 2013 structureel ingevuld.

Naast de regulier bezuiniging kwam daar in 2012 een extra taakstelling bij, Een stad Een opgave. Met name door slimme her- prioritering van taken en door inzet en focus van het bestuur op uitvoering, is het mogelijk om deze extra bezuiniging op de juiste wijze te koppelen aan de bestaande opgave. Het gaat hierbij om verkleinen van de organisatie, verminderen administratieve lasten en slimmer en efficiënter werken. De rapportages over de twee soorten bezuinigen zullen in de producten van de P&C cyclus worden aangepast Hierdoor voorkomen we onbewuste of onbedoelde overlapping van te bezuinigen bedragen.

Voor de goede orde verwijzen wij u naar het overzicht, bijlage 2, van de bezuinigingsopgave van stadsdeel Oost voor de bestuursperiode 2010-2014.

In het vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Bijlage 1 behorende bij de bestuurlijke reactie van 29 oktober 2012 n.a.v. het rapport van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam stadsdeel Oost

In deze bestuursperiode 2010-2014 heeft het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost en de deelraad een bezuinigingsopgave van € 13 miljoen vastgesteld.

De realisatie van deze bezuinigen op programmaniveau verloopt tot nu toe conform de vastgestelde planning te weten:

Begrotingsjaar	2011	2012	2013	2014	Totaal
Bedrag x €1 mln.	€ 7,3	€ 1,5	€ 2,3	€ 1,9	€13,0

De verdeling en de realisatie van de bezuinigen 2011 van € 7,3 naar programma's zijn in de Programmarekening 2011 (PR 2011) verantwoord. Zie hiervoor pagina 188 van de PR 2011.

Door een terughoudend uitgavenbeleid, vroeg te anticiperen op bezuinigen en een scherpe focus op het risicomanagement zijn het dagelijks bestuur en de deelraad er in geslaagd de stadsdeelfinanciën op orde te krijgen en de vastgestelde bezuinigen over 2011 per programma te realiseren.

De Rekenkamer schrijft in het onderzoeksrapport (pagina 34) dat: Niet in alle gevallen (over 2014) weet het stadsdeel al precies waarop gaat worden bezuinigd. In stadsdeel Oost moet voor € 2,3 miljoen aan bezuinigen op een later tijdstip nog worden ingevuld.

De invulling van de bezuinigen zijn wel per programma door de deelraad bij de Perspectievennota 2011 op 5 juli 2011 vastgesteld. De deelraad geeft de kaders aan en

stuurt op programmaniveau. Verdere invulling op activiteiten niveau is een taak van het dagelijks bestuur samen met de ambtelijke organisatie en de partners van stadsdeel Oost.

Wat onduidelijk is hoe komt de Rekenkamer aan het bedrag van €2,3 miljoen aan nog in te vullen bezuinigingen over 2014?

In het onderzoeksrapport (pagina 37) illustreert de Rekenkamer in de tabel 5.4 dat de realisatie over 2011 achterloopt t.o.v. de begroting.

Stadsdeel oost heeft de vastgestelde bezuinigingen over 2011 wel gerealiseerd. Zie de PR 2011 pagina 188. De verwerking van dat bedrag in de financiële administratie is aan de onderzoekers meegegeven.

Op pagina 38 onder figuur 5.5 schrijft de Rekenkamer dat de tegenvallende bezuinigingen zich vooral bevinden in de categorieën 'minder taken'.

Door het stopzetten van projecten heeft het besuur van Oost juist bewust gekozen voor evenwichtige verdeling van de bezuinigingsopgave over alle domeinen.

Bijlage 2 bij de bestuurlijke reactie van 29 oktober 2012 n.a.v. het rapport van de Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam stadsdeel Oost

	Programma	Begrotingsjaar				Totaal
		2011	2012	2013	2014	
1	Dienstverlening	30	150	150	170	500
2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0
3	Verkeer en Infrastructuur	198	0	0	0	198
4	Werk, inkomen en economie	400	0	0		400
5	Onderwijs en jeugd	140	400	400		940
6	Welzijn en zorg	70	500	500		1.070
7	Sport en recreatie	110	400	400	330	1.240
8	Cultuur en monumenten	0	0	0	250	250
9	Openbare ruimte en groen	2.063	0	0	400	2.463
10	Milieu, water en reiniging	237	0	500	0	737
11	Stedelijke ontwikkeling	1.700	0	400	0	2.100
12	Bestuur en ondersteuning	1.000	0	0	0	1.000
13	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	1.350	0	0	750	2.100
	TOTAAL	7.298	1.450	2.350	1.900	12.998

5.2 Nawoord rekenkamer

De rekenkamer bedankt het dagelijks bestuur voor de tijdige reactie op het rapport. Het dagelijks bestuur geeft aan enkele opmerkingen te hebben bij de bevindingen van de rekenkamer. Het dagelijks bestuur gaat in de bestuurlijke reactie vooral in op enkele bevindingen en gaat daarentegen niet in op de conclusies en aanbevelingen. De rekenkamer wil benadrukken dat een discussie over feiten eigenlijk geen plaats moet hebben in de bestuurlijke reactie van het dagelijks bestuur en het nawoord van de rekenkamer, maar dat het juist over de conclusies en aanbevelingen moet gaan. In hoeverre het dagelijks bestuur voornemens is de aanbevelingen over te nemen blijkt hierdoor niet uit de bestuurlijke reactie. De rekenkamer adviseert de stadsdeelraad om hierover aan het dagelijks bestuur uitsluitsel te vragen.

Het dagelijks bestuur maakt grofweg twee opmerkingen bij bevindingen uit het rapport. We proberen dit soort discussies in de bestuurlijke reactie te vermijden. Ons onderzoeksproces kent hiervoor onder meer de fase van ambtelijk wederhoor, zodat de stadsdeelraad niet met discussies over feiten hoeft te worden lastig gevallen. De opmerkingen zijn dan ook al eerder door de ambtelijke organisatie aangedragen. Naar aanleiding van deze opmerkingen heeft de rekenkamer verduidelijkingen in het rapport opgenomen. Hierna laat de rekenkamer zien dat de opmerkingen van het dagelijks bestuur niet betekenen dat het rapport onvolkomenheden bevat.

Reactie op feitelijke opmerkingen

Het dagelijks bestuur geeft aan dat de rekenkamer ten onrechte € 2,3 miljoen indeelt in de categorie 'nog in te vullen'. Voor dit onderzoek is nagegaan in hoeverre stadsdelen concrete bezuinigingsmaatregelen hebben getroffen en in hoeverre de uitvoering van deze maatregelen volgens plan verloopt. Hoewel het stadsdeel, zoals ook vermeld in dit rapport, wel al heeft bepaald in welke programma's deze bezuinigingen moeten worden gerealiseerd was, op het moment van onderzoek, nog geen concrete invulling met bezuinigingsmaatregelen bekend. Om deze reden zijn deze bezuinigingen in dit rapport aangemerkt als 'nog in te vullen'.

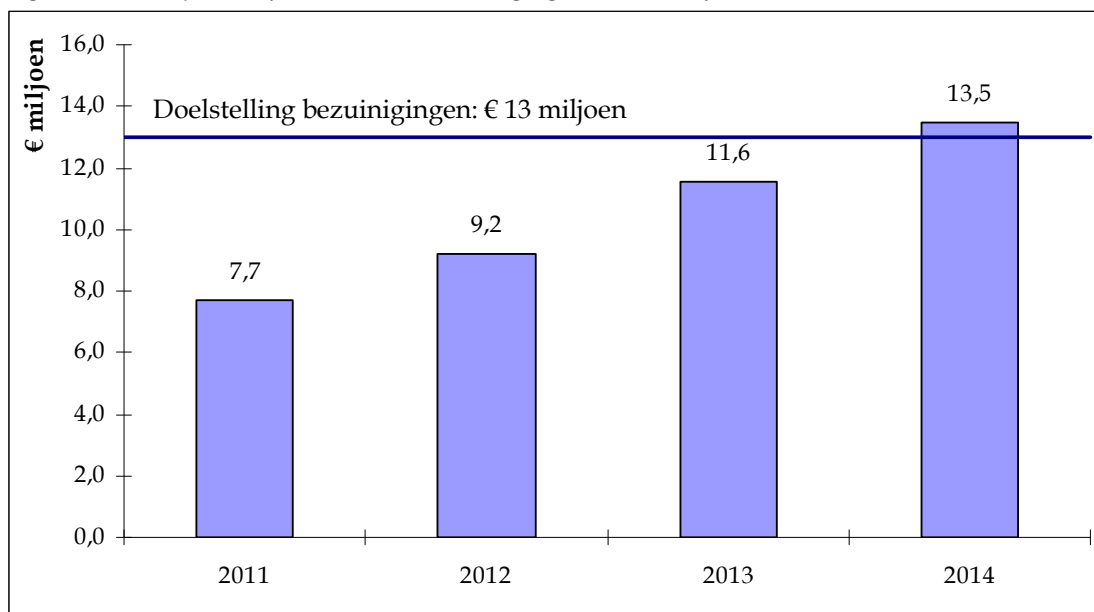
Verder merkt het dagelijks bestuur op dat dit rapport de suggestie wekt dat de bezuinigingen in 2011 niet zijn gerealiseerd. Dit onderzoek richtte zich op structurele bezuinigingen en hiervoor is mede nagegaan in hoeverre de bezuinigingen ook daadwerkelijk structureel zijn gerealiseerd. Hieruit bleek dat de bezuiniging door het stopzetten van projecten in het kader van stedelijke ontwikkeling en openbare ruimte *structureel* slechts € 0,4 miljoen had opgeleverd in plaats van de beoogde € 1,7 miljoen. Hiertegenover staat, zoals ook in dit rapport vermeld, dat stadsdeel Oost deze tegenvaller *incidenteel* heeft weten te repareren.

Bijlage 1 – Bevindingen stadsdeel Oost

Oorspronkelijke bezuinigingsplannen

Stadsdeel Oost heeft in het Programma-akkoord 2010-2014 de noodzaak gesignaleerd tot het treffen van structurele bezuinigingen: er moest € 18 miljoen aan besparingsmogelijkheden in beeld worden gebracht. In 2011 bleek gaandeweg dat de financiële vooruitzichten beter waren dan aanvankelijk gedacht. Op grond van deze nieuwe inzichten is in de perspectiefnota 2012-2015 besloten om in totaal € 13 miljoen structureel te bezuinigen in de periode 2011-2014.¹¹ Op basis van de begrotingen en perspectiefnota's heeft de rekenkamer de uitwerking van deze plannen geïnventariseerd. In onderstaande figuur wordt het totaal van de oorspronkelijke bezuinigingsmaatregelen weergegeven.

Figuur B.1 Oorspronkelijke structurele bezuinigingen (cumulatief)

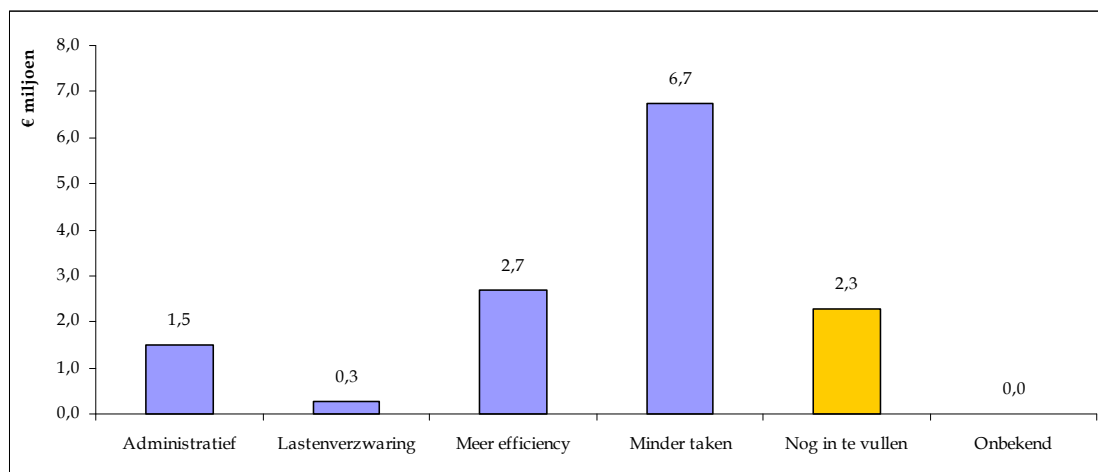

De geïnventariseerde bezuinigingsmaatregelen tellen in totaal op tot € 13,5 miljoen in 2014. Het gaat om in totaal 76 bezuinigingsmaatregelen. Het geïnventariseerde totaal te bezuinigen bedrag is meer dan de door het stadsdeel geformuleerde doelstelling voor de bezuinigingen.¹² Naast de structurele bezuinigingen heeft het stadsdeel in 2011 en 2013 enkele kleine incidentele bezuinigingen gepland (respectievelijk €100.000,- en €60.000). De verdere analyse richt zich op de structurele bezuinigingen, hiervan is in figuur B.2. een overzicht gegeven.

¹¹ Reactie stadsdeel Oost d.d. 9 oktober 2012.

¹² Dit verschil wordt vrijwel geheel veroorzaakt door de bezuiniging op het programma Openbare Orde en Veiligheid van € 0,5 miljoen. Het stadsdeel heeft deze bezuiniging in haar overzichten gesaldeerd met een intensivering van gelijke omvang binnen dit programma. Daarnaast wordt een klein deel van het verschil verklaard doordat het stadsdeel binnen het programma Welzijn en zorg iets meer bezuinigt dan volgens haar eigen doelstellingen nodig is.

Figuur B.2 Categorieën bezuinigingsmaatregelen (cumulatief per 2014)

Uit figuur B.2. blijkt ook het aandeel van de verschillende categorieën bezuinigingen: de categorie vermindering van taken is het grootst en moet in 2014 € 6,7 miljoen opleveren. Na deze categorie bezuinigingsmaatregelen wil het stadsdeel het meest bezuinigen door middel van meer efficiency (2014: € 2,7 miljoen) en administratieve bezuinigingen (2014: € 1,5 miljoen).

Niet in alle gevallen weet het stadsdeel al precies waarop gaat worden bezuinigd. In stadsdeel Oost moet voor € 2,3 miljoen aan bezuinigingen op een later tijdstip nog worden ingevuld. Het stadsdeel heeft wél per programma meerjarig aangegeven hoe groot de resterende zoekrichting voor de bezuinigingen is, de exacte invulling met bezuinigingsmaatregelen staat daarentegen nog open. Dit betekent dat, bijvoorbeeld, nog bepaald moet worden of deze bezuinigingen door meer efficiency of door het verminderen van taken gerealiseerd moet worden. Deze invulling is, volgens het stadsdeel, de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur en de ambtelijke organisatie.¹³ Het grootste deel van de aldus nog in te vullen bezuinigingen moet in 2014 worden gerealiseerd. In tabel B.1. is een overzicht opgenomen van de grootste vijf bezuinigingsmaatregelen.

¹³ Reactie stadsdeel Oost d.d. 9 oktober 2012. De nog in te vullen bezuiniging van € 2,3 miljoen is verdeeld over de volgende programma's: dienstverlening (€ 170.000), onderwijs en jeugd (€ 72.000), sport en recreatie (€ 330.000), cultuur en monumenten (€ 250.000), openbare ruimte en groen (€ 400.000), milieu en water (€ 300.000) en de algemene dekkingsmiddelen (€ 750.000).

Tabel B.1 Top 5 bezuinigingen (cumulatief per 2014)

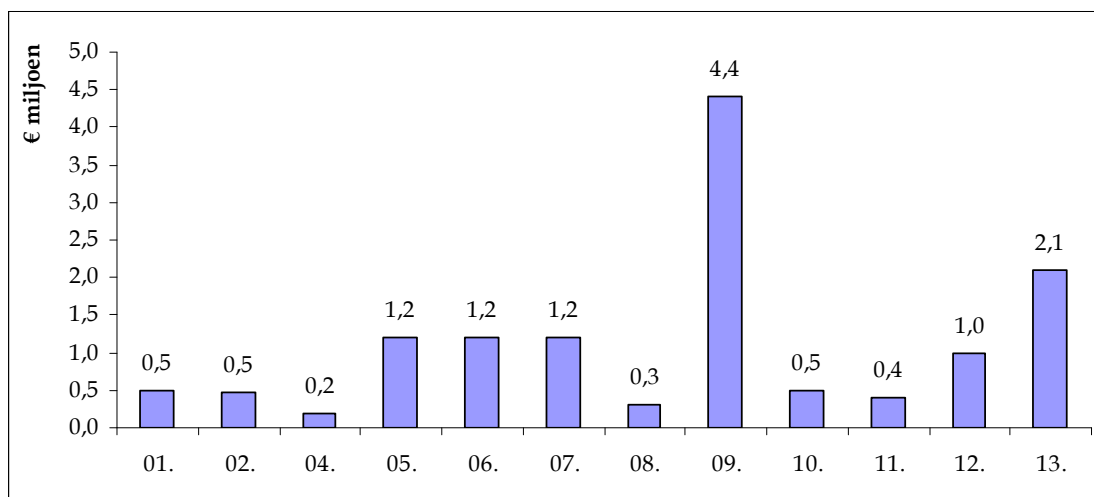
Naam (categorie)	Omvang	Omschrijving ¹⁴
Projecten stopzetten (minder taken)	€ 1,7 miljoen	Bezuinigingsvoorstellen voor projecten voor een bedrag van € 1,7 miljoen. Deze projecten betreffen grotendeels het programma Stedelijke Ontwikkeling, maar zeker ook de projecten in de openbare ruimte zoals verwoord in het Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (MOR).
Externe inhuur/ vacatureruimte (meer efficiency)	€ 1,0 miljoen	Het dagelijks bestuur neemt zich voor om met de raad, en de organisaties en inwoners van oost, de komende maanden te verkennen wat de ambities uit het programma-akkoord betekenen voor een andere rol en takenpakket van het stadsdeel. De consequentie daarvan is dat de organisatie op die ambities zal moeten worden aangepast, en wellicht door bezuinigingen en / of minder taken zal krimpen. Het dagelijks bestuur stelt daarom voor eventuele structurele bezuinigingen op de organisatie pas in 2012 door te voeren. Voor 2011, het eerste jaar na het fusiejaar, zijn met de bonden afspraken gemaakt om vooralsnog geen structurele veranderingen in de organisatie door te voeren. Echter, als we in 2011 al grote bedragen bezuinigen, ligt het voor de hand dat ook kritisch wordt gekeken naar de uitgaven die samenhangen met de organisatie. Het dagelijks bestuur is voornemens de organisatie een taakstelling op te leggen ter grootte van 1 miljoen euro. Door optimale inzet van kennis en kunde van de gehele stadsdeelorganisatie is kostenbesparing op het budget van externe inhuur mogelijk.
Lager niveau onderhoud wegen (minder taken)	€ 0,9 miljoen	De huidige staat van de openbare ruimte in Oost kenmerkt zich als volgt. Het is redelijk schoon. Het onderhoud van groen scoort een voldoende, hoewel er op technisch onderhoud sprake is van enig achterstallig onderhoud. De verhardingen (stoepen, straten en pleinen) scoren matig omdat er sprake is van achterstallig onderhoud. Op onderhoud openbare ruimte stellen we voor in 2011 te besparen op het onderhoud van wegen (1), het onderhoud van groen (2), onderhoud van water (3) en diverse maatregelen binnen wijkverzorging (4-8). De bezuiniging met een bedrag van € 2,1 miljoen in 2011 is haalbaar, maar fors. De effecten zullen voor bewoners duidelijk merkbaar zijn, doordat de achterstand in onderhoud verder zal oplopen. Klachten van bewoners zullen toenemen en de flexibiliteit voor buurtinitiatieven verdwijnt. Bij het doorvoeren van deze bezuinigingsvoorstellen zal geaccepteerd moeten worden dat diverse resultaatindicatoren bij de programmadoelen niet worden gehaald.

¹⁴ Bron: begrotingen 2011 en 2012 en de perspectiefnota's 2012-2015 en 2013-2016.

Naam (categorie)	Omvang	Omschrijving ¹⁴
Restant zoekrichting algemene dekkingsmiddelen (nog in te vullen)	€ 0,8 miljoen	Nog in te vullen bezuinigingen.
Gelijktrekken systematiek onderhoud schoolgebouwen (administratief)	€ 0,7 miljoen	De "oude" begroting van stadsdeel Oost-Watergraafsmeer ging uit van activering van planmatig onderhoud aan scholen. Zeeburg stopte hiervoor jaarlijks geld in een reserve. Bij het overstappen op de activering van planmatig onderhoud wordt de structurele dotatie uitgespaard, maar komen er kapitaalslasten voor activeringen voor in de plaats. Deze liggen beduidend lager dan de last van de jaarlijkse reservering.
Totaal top 5	€ 5,0 miljoen (37% van totale bezuinigingen van € 13,6 miljoen)	

De bezuinigingsmaatregelen zijn verder niet gelijk verdeeld over de beleidsvelden waarop het stadsdeel actief is. De verdeling van de bezuinigingen over de verschillende beleidsprogramma's is weergegeven in figuur B.3. Hieruit blijkt dat het meest wordt bezuinigd op openbare ruimte en groen (€4,4 miljoen), de algemene dekkingsmiddelen (€2,1 miljoen) en onderwijs en welzijn en sport en recreatie ieder ongeveer €1,2 miljoen.

Figuur B.3 Bezuinigingen per programma (cumulatief per 2014)

Voortgang van bezuinigingen

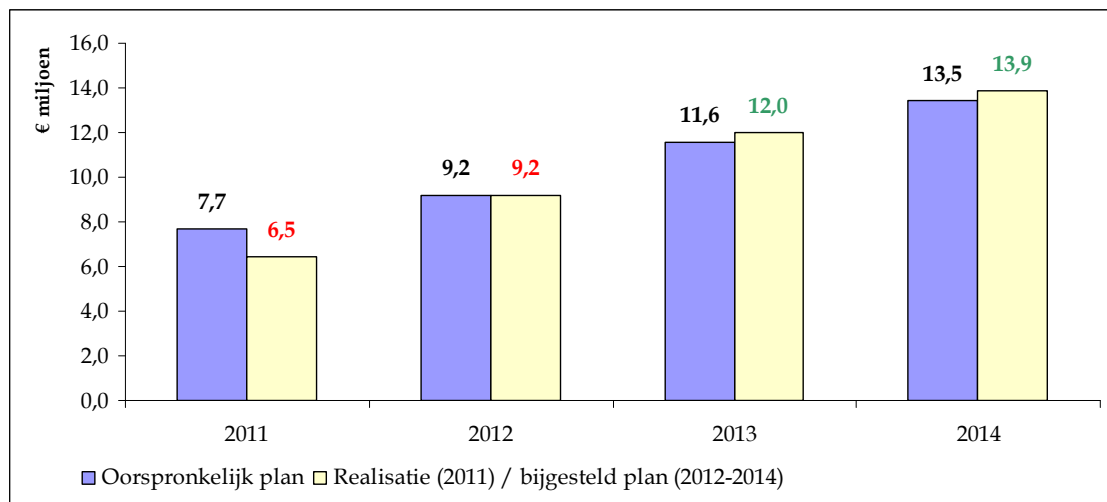
In de jaarrekening 2011 rapporteert het stadsdeel over de realisatie van de bezuinigingen uit de jaarschijf 2011. Daarnaast kan er natuurlijk ook sprake zijn van voortschrijdend inzicht ten aanzien van bezuinigingen die gepland staan voor latere jaren (2012, 2013 of 2014). In het geval van stadsdeel Oost heeft het stadsdeel geen aanleiding gezien om de verwachtingen voor geplande bezuinigingen opwaarts dan

wel neerwaarts bij te stellen. Wél heeft het stadsdeel een nieuwe bezuiniging opgenomen.

Zoals hiervoor beschreven wordt de geboekte voortgang bij het bezuinigen op verschillende manieren zichtbaar. In figuur B.4. is de voortgang grafisch weergegeven. Hierbij is voor de jaarschijf 2011 de voortgang bepaald aan de hand van de gerapporteerde realisatie in de jaarrekening 2011. Hieruit blijkt dat de realisatie van de structurele bezuinigen in 2011 zo'n € 6,5 miljoen bedroeg. Dit resultaat is minder dan de geplande structurele bezuinigen van € 7,7 miljoen.

Voor de latere jaren is aan de hand van begrotingen en perspectiefnota's bepaald in hoeverre er sprake was van bijstellingen van bezuinigen (opwaarts en neerwaarts) en nieuwe bezuinigen. In het geval van stadsdeel Oost is er geen sprake van bijstellingen, maar wel van één nieuwe bezuiniging. De omvang van de nieuwe bezuinigen en ongewijzigde bezuinigen is voor 2012, 2013 en 2014 afgezet tegen de oorspronkelijk geplande bezuinigen voor deze jaren. Het opnemen van de nieuwe bezuiniging heeft als effect dat het stadsdeel verwacht per 2014 zo'n € 13,9 miljoen te bezuinigen. Hierna wordt in meer detail ingegaan op de realisatie in 2011 en de bijstellingen en nieuwe bezuinigen in latere jaren.

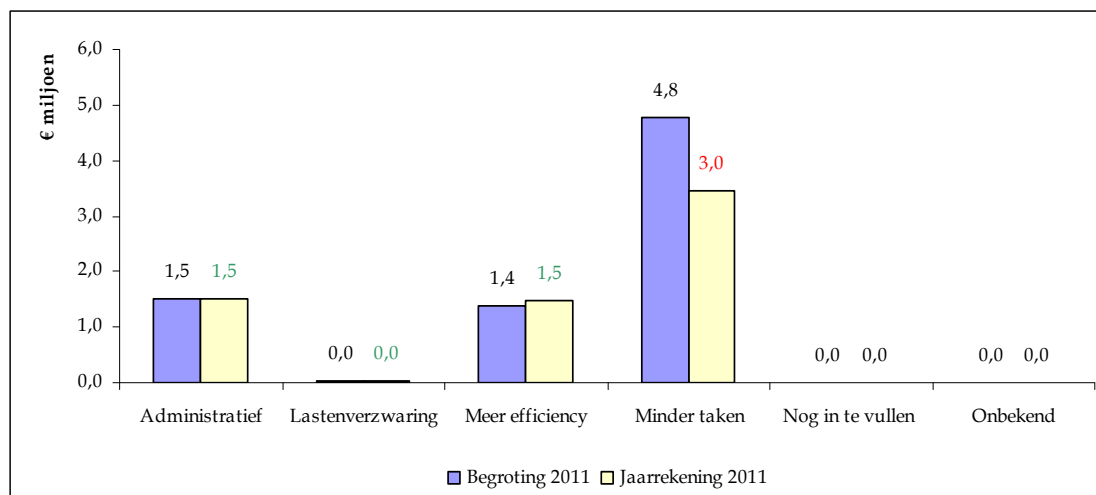
Figuur B.4 Voortgang bezuinigen 2011-2014 (cumulatief)

Realisatie van bezuinigen in 2011

In totaal is in 2011 € 6,5 miljoen van de € 7,7 miljoen aan geplande bezuinigen gerealiseerd. In figuur B.5. wordt de realisatie weergegeven per categorie bezuiniging.

Figuur B.5 Realisatie van bezuinigingen in 2011 per categorie¹⁵

Uit figuur B.5. blijkt dat de tegenvallende bezuinigingen zich vooral bevinden in de categorie en 'minder taken'. Dit betreft de bezuiniging 'projecten stopzetten' die in 2011 structureel € 1,7 miljoen had moeten opleveren. In de jaarrekening 2011 van stadsdeel Oost wordt gemeld dat deze bezuiniging voor € 0,4 miljoen structureel is gerealiseerd. De resterende structurele bezuiniging van € 1,3 miljoen heeft het stadsdeel incidenteel gevonden voor de jaren 2011 en 2012.

Bijstellingen van bezuinigingen voor 2012-2014

Uit de begrotingen en perspectiefnota's van het stadsdeel blijkt dat stadsdeel Oost één nieuwe bezuiniging heeft getroffen in aanvulling op de oorspronkelijke bezuinigingen. Dit betreft een aanvullende bezuiniging op jeugd- en jongerenwerk van € 0,4 miljoen. Door deze nieuwe bezuiniging neemt de omvang van de totaal te realiseren bezuinigingen in stadsdeel Oost toe tot € 13,9 miljoen.

¹⁵ In de categorie 'meer efficiency' heeft stadsdeel Oost € 0,1 miljoen meer gerealiseerd dan oorspronkelijk gepland aan bezuinigingen. Dit wordt veroorzaakt door de bezuiniging 'Sluiting buurthuis De Werf'. Deze bezuiniging is per amendement uit de plannen van stadsdeel Oost voor 2011 geschrapt. In de jaarrekening 2011 meldt het stadsdeel echter dat deze bezuiniging wél is gerealiseerd.

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl